

Kungsbacka

Renhållningsordning

för Kungsbacka kommun

Föreskrifter om avfallshantering

Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

Kungsbacka

Föreskrifter om avfallshantering

för Kungsbacka kommun

Beslutade av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

Ändrade 2005-10-13, § 136

INNEHÅLL

Inledande bestämmelser	1
Lagar och förordningar	1
Ansvar för avfallshantering	1
Avgifter	1
Informationsskyldighet.....	2
Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall.....	2
Sortering av hushållsavfall.....	2
Grovavfall	2
Kasserade kylskåp och frysar.....	2
Hushållens farliga avfall.....	2
Avfall från elektriska och elektroniska produkter	3
Skyldighet att lämna avfall.....	3
Förutsättningar för eget omhändertagande	3
Hämtningsområde	3
Hämtningsintervall	4
Emballering av avfall	4
Soputrymmen, behållarplats, behållare, hämtningsvägar m.m.	4
Fyllnadsgrad, vikt och innehåll	5
Ansvar för anskaffande och underhåll av säckhållare och avfallsbehållare m.m.....	5
Latrin	6
Slam	6
Annat avfall än hushållsavfall.....	6
Uppgiftsskyldighet	6
Kasserade kylskåp och frysar.....	7
Farligt avfall från verksamheter	7
Undantag och dispens	7
Eget omhändertagande	7
Befrielse från skyldighet att lämna avfall	8
Gemensam avfallsbehållare	8
Längre hämtningsintervall vid kompostering	9
Uppehåll i hämtning.....	9

Bilaga: Sorteringsanvisningar

Inledande bestämmelser

Lagar och förordningar

1 §

För kommunens avfallshantering gäller

- miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2001:1063)
- föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken och
- andra författningar

Vid sidan av de författningar som anges i första stycket gäller dessa föreskrifter om avfallshantering.

Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Ansvar för avfallshantering

2 §

Tekniska nämnden har verksamhetsansvaret för avfallshantering i kommunen. Avfallshantering i kommunen utförs av den eller de som kommunen bestämmer, nedan kallad renhållaren.

3 §

Tillsynen över avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Nämnden för miljö- och hälsoskydd.

Avgifter

4 §

Kommunfullmäktige har med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken i beslut den 2002-11-07, § 167 om avfallstaxa meddelat föreskrifter om att avgift skall betalas för den insamling, transport, återvinning och det bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg.

Renhållningsavgiften utgörs av tre delar: grundavgift, hämtningsavgift och behandlingsavgift.

Fastighetsägare som befriats från skyldigheten att lämna visst avfall skall debiteras grundavgift.

Informationsskyldighet

5 §

Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare, är skyldig att i erforderlig omfattning informera den eller de som bor i eller är verksam i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

Sortering av hushållsavfall

6 §

Varje fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare skall sortera ut de avfallsslag som anges i 7-10 §§ samt sådana avfallsslag som anges i bilagan, *Sorteringsanvisningar*, till dessa föreskrifter. Utsorterade avfallsslag enligt nedan hämtas i särskild ordning vid fastigheten eller lämnas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren på plats som anvisas i bilagan. Det utsorterade avfallet skall transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Grovavfall

7 §

Grovavfall från hushåll skall vid hämtning vid fastighet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage. Grovavfallet skall förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall. Hämtning av grovavfall vid fastighet utförs av renhållaren efter beställning och mot tilläggsavgift. Sorterat grovavfall kan avlämnas kostnadsfritt vid återvinningscentralerna. Grovavfall hanteras enligt bilagan *Sorteringsanvisningar*.

Kasserade kylskåp och frysar

8 §

Alla kasserade kylskåp och frysar skall hanteras varsamt och hållas skilda från annat avfall så att de kan omhändertas särskilt enligt bilagan *Sorteringsanvisningar*. Hämtning av kasserade kylskåp och frysar utförs efter beställning och mot tilläggsavgift.

Kasserade kylskåp och frysar kan avlämnas kostnadsfritt vid återvinningscentral.

Hushållens farliga avfall

9 §

Varje fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare skall sortera ut hushållens farliga avfall och hålla detta skilt från annat avfall. Det farliga avfallet skall vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Hushållens farliga avfall utsorteras och avlämnas utan avgift på återvinningscentralerna eller kan hämtas av renhållaren vid fastighet efter beställning och utan avgift. Se bilagan *Sorteringsanvisningar*.

Avfall från elektriska och elektroniska produkter

10 §

Varje fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare skall sortera ut hushållens avfall av elektriska och elektroniska produkter och hålla detta skilt från annat avfall. Sådant avfall skall lämnas in vid återvinningscentralerna eller kan hämtas av renhållaren vid fastighet och mot tilläggsavgift efter beställning. Se bilagan *Sorteringsanvisningar*.

Skyldighet att lämna avfall

11 §

Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall skall lämnas till renhållaren om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Förutsättningar för eget omhändertagande

12 §

Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

13 §

Kompostering av förmultningsbart köksavfall på fastigheten skall ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Behållare skall vara värmeisolerad om inte särskilda skäl föreligger. Anmälan skall göras till nämnden för miljö- och hälsoskydd, enligt 30 § i dessa föreskrifter.

14 §

Eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom områden med detaljplan eller i övrigt samlad bebyggelse (enligt PBL) är förbjuden, utom under en månad på våren och en månad på hösten under förutsättning att eldning sker så att olägenhet för miljön och människors hälsa inte uppstår. (Se vidare *Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön*.)

Hämtningsområde

15 §

Kommunen utgörs av ett hämtningsområde.

Hämtningsintervall

16 §

Borttransport av hushållsavfall sker vid de tidpunkter som bestäms av huvudmannen. Det brännbara hushållsavfallet och därmed jämförligt avfall skall hämtas varannan vecka med undantag för flerbostadshus och verksamheter inom Kungsbacka centralort, där hämtning normalt skall ske varje vecka.

Även vid flerbostadshus och verksamheter utanför Kungsbacka centralort, där befintliga avfallsutrymmen i fastigheten är otillräckliga, kan hämtning ske varje vecka.

Om kompostering av allt förmultningsbart hushållsavfall sker, kan hämtningsintervallet för det brännbara hushållsavfallet utsträckas till var fjärde vecka efter anmälan till Nämnden för miljö- och hälsoskydd, som skall göras i enlighet med 30 § i dessa föreskrifter.

Emballering av avfall

17 §

Avfall som läggs i avfallsbehållare skall vara förpackat i ett väl tillslutet paket eller en väl försluten påse. Avfall som lätt kommer i förruttnelse, har hög vätskehalt, är illaluktande eller på annat sätt kan vålla olägenheter skall emballeras så att vätska eller lukt ej tränger igenom och så att andra missförhållanden inte uppstår.

Luckor och lock till avfallsbehållare skall hållas stängda.

Föremål som vid hantering kan ge upphov till skärsår, sticksador och andra skaderisker, glas, spik, nålar m.m., skall läggas i ett styvt skyddshölje innan de placeras i avfallsbehållaren.

Kanyler, sprutspetsar och motsvarande skall emballeras väl och avlämnas som brännbart hushållsavfall.

Riskavfall i form av tömda stomipåsar, smittförande sjukvårdsavfall och liknande från hushåll eller hemsjukvården lämnas som brännbart hushållsavfall.

Större glasföremål, t.ex. trasigt fönsterglas, eller andra större skärande eller stickande föremål skall avlämnas till återvinningscentral.

Soputrymmen, behållarplats, behållare, hämtningsvägar m.m.

18 §

Nämnden för teknik meddelar föreskrifter om storlek och typ av avfallsbehållare, säckställ samt latrinbehållare. Avfallsbehållare skall vara uppställd så att hämtning underlättas. Avfallsbehållare skall placeras så att den kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

I Boverkets Byggregler (BBR) finns bestämmelser om soputrymmen och hämtningsvägar som skall tillämpas.

Utformning och förläggning av enskilda avloppsanordningar prövas av Nämnden för miljö- och hälsoskydd.

Avståndet mellan soprum eller uppställningsplats för avfallsbehållare eller för latrinkärl och angöringsplatsen för ett sophämningsfordon får inte överstiga 50 meter.

Slamavskiljare, fettavskiljare och sluten tank bör vara belägna på ett avstånd om högst 20 meter från uppställningsplats för slamsugningsfordon. Nivåskillnaden mellan uppsamlingsanordningens botten och markytan vid uppställningsplatsen för slamsugningsfordonet får inte överstiga fem meter.

Uppställningsplats för avfallsbehållare och väg fram till denna skall hållas lätt framkomlig för hämningsfordon och hämningspersonal. Vintertid skall vägen snöröjas och hållas halkfri. Sopbehållare skall vara så placerad att hämtningskan ske utan olycksrisk.

Enskild väg, som måste utnyttjas för renhållningsverksamheten, skall hållas i sådant skick och så tillgänglig att den är farbar med de renhållningsfordon som används. Vägar och tillfarter skall vara buskröjda med en minsta bredd av 3,5 meter och en minsta höjd av 4,0 meter

Fyllnadsgrad, vikt och innehåll

19 §

Avfallsbehållare får ej fyllas mer än att den kan hållas stängd även vid borttransport och inför tömning. Den får ej heller fyllas så att det blir uppenbara svårigheter att hantera den.

Avfallsbehållare, som är överfull, för tung för att kunna hanteras eller innehåller otillräckligt emballerat avfall töms ej. Fastighetsägaren meddelas om detta och skall före nästkommande ordinarie hämtningsstillfälle se till att avfallsbehållaren uppfyller kraven för tömning.

Varm aska, slagg, frätande ämnen eller annat avfall som kan medföra risker får endast förvaras i därför särskilt avsedda behållare.

Ansvar för anskaffande och underhåll av säckhållare och avfallsbehållare m.m.

20 §

Säckhållare anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren. Fastighetsinnehavaren är ansvarig för övriga anordningar för avfallshantering inom fastigheten såsom sopskåp, sopustrymme m.m.

Beträffande säckhållare och andra anordningar gäller följande:

- De skall utformas, underhållas och installeras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.
- De skall vara tillgängliga och underhållas så att driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt etc ej uppstår.

- De skall vara lättåtkomliga för upphängning/uppställning och skiftning av förekommande behållartyper.
- De skall medge hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem.

21 §

Återgångsbehållare (kärl) ägs av kommunen och tillhandahålls genom renhållaren. Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av återgångsbehållaren och är ersättningsansvarig om behållaren skadas eller förkommer.

Latrin

22 §

Latrinbehållare skall innan hämtning stängas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavare och ställas vid fastighetsgräns så nära uppställningsplats för hämtningsfordon som möjligt. Behållaren får inte fyllas mer än att marginal lämnas så att locket kan förslutas och att den lätt kan hanteras.

23 §

Latrin skall hämtas varje vecka. För fritidsbostäder gäller att regelbunden hämtning skall ske under tiden 1 maj till 15 september, under övrig tid sker hämtning endast efter beställning hos entreprenören.

Slam

24 §

Slamavskiljare, fettavskiljare och slutna tankar skall vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka skall kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt vid tömning. Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll. Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn bör inte överstiga 20 meter såvida inte särskilda skäl föreligger.

25 §

Slam-, fett- och oljeavskiljare samt slutna avloppstankar skall tömmas så ofta det behövs för att upprätthålla en god funktion. Slam- och oljeavskiljare och slutna tankar skall dock tömmas minst var tolfte månad och fettavskiljare minst var tredje månad. Extra tömningar utförs efter särskild beställning.

Annat avfall än hushållsavfall

Uppgiftsskyldighet

26 §

Den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där det uppstår annat avfall än hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, skall på anmodan av den renhållningsansvariga nämnden lämna de uppgifter i fråga om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens avfallsplan.

27 §

Den som yrkesmässigt tillverkar, till Sverige för in eller säljer en förpackning eller en vara som är innesluten i en sådan förpackning, skall på anmodan av den renhållningsansvariga nämnden lämna de uppgifter i fråga om förpackningsavfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens avfallsplan.

Kasserade kylskåp och frysar

28 §

Alla kasserade kylskåp och frysar skall hanteras varsamt och hållas skilda från annat avfall så att de kan omhändertas särskilt enligt bilagan *Sorteringsanvisningar*. Hämtning av kasserade kylskåp och frysar utförs efter beställning och mot tilläggsavgift.

Kasserade kylskåp och frysar kan avlämnas kostnadsfritt vid återvinningscentral.

Farligt avfall från verksamheter

29 §

Med stöd av 15 § avfallsförordningen har kommunen utökat renhållningsansvaret till att även omfatta bortforsling av farligt avfall från företag och verksamheter. Farligt avfall från företag och verksamheter skall forslas bort genom kommunens försorg.

Farligt avfall är sådant avfall som är markerat som farligt avfall i bilaga 2 till avfallsförordningen.

Följande undantag gäller:

- farligt avfall som forslas bort i företags eller verksamhets egen regi efter anmälan till länsstyrelsen i enlighet med 34 § avfallsförordningen,
- farligt avfall som omfattas av producentansvaret.

För övriga upplysningar om undantag mm från huvudregeln hänvisas till Nämnden för miljö- och hälsoskydd.

Undantag och dispens

Eget omhändertagande

30 §

Kompostering eller annan återvinning eller annat bortskaffande av eget avfall som ej är trädgårdsavfall får ske inom den egna fastigheten om det kan utföras utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Anmälan måste dessförinnan göras till Nämnden för miljö- och hälsoskydd i enlighet med 38 § avfallsförordningen.

Ansökan till nämnden för miljö- och hälsoskydd om eget omhändertagande av latrin genom egen kompostering eller användning av s.k. mulltoa skall innehålla beskrivning av anläggningen. Bestämmelser om detta finns i Kungsbacka kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön, 3 §.

Anmälan och ansökan skall alltid innehålla uppgifter om vilka avfallslag som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet skall ske utan att det innebär risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

Ansökan om dispens från kommunens föreskrifter om avfallshantering prövas av Nämnden för miljö- och hälsoskydd.

Befrielse från skyldighet att lämna avfall

31 §

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själva kan ta hand om sitt hushållsavfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljö, kan efter ansökan till Nämnden för miljö- och hälsoskydd om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för bortforsling.

Gemensam avfallsbehållare

32 §

Innehavare av två, tre, eller högst fyra närbelägna fastigheter kan, efter ansökan till Nämnden för miljö- och hälsoskydd, medges att använda gemensam avfallsbehållare med hämtningsintervall i enlighet med 16 § i dessa föreskrifter. För att gemensam sopbehållare skall medges gäller att följande villkor uppfylls.

1. Gångavståndet mellan behållaren och berörda boningshus skall understiga 300 meter;

2a. Den biologiskt nedbrytbara delen av hushållsavfallet komposteras i särskilda, härför avsedda komposteringsanordningar inom varje fastighet och antalet boende, inklusive barn, som använder den gemensamma behållaren är högst tio personer;

eller

2b. Kompostering av den biologiskt nedbrytbara delen av hushållsavfallet sker inte och antalet boende, inklusive barn, som använder den gemensamma behållaren är högst fem personer.

3. En av de berörda fastighetsägarna skall förklara sig vara beredd att svara för alla förpliktelser som hänger samman med den gemensamma renhållningen.

4. Den gemensamma avfallsmängden skall kunna inrymmas i kommunens standardbehållare om 130 eller 190 liter.

Där hämtning ej kan ske i enskild behållare på grund av fastigheters lokalisering, terrängförhållanden eller andra omständigheter har Nämnden för miljö- och hälsoskydd rätt att i varje enskilt fall besluta om gemensam hämtning.

Längre hämtningsintervall vid kompostering

33 §

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt förmultningsbart hushållsavfall enligt 12-13 §§ i dessa föreskrifter kan medges att avfallet hämtas var fjärde vecka under förutsättning att kompostering kan ske under hela året och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Anmälan sker till Nämnden för miljö- och hälsoskydd. Anmälan skall innehålla beskrivning av anläggningen.

Uppehåll i hämtning

34 §

För permanent- och fritidsboende gäller att uppehåll i hämtningen av hushållsavfall och latrin kan medges när särskilda skäl föranleder att fastigheten inte används under en sammanhängande tid av sex månader.

Anmälan om uppehåll prövas av Nämnden för teknik. Skriftlig anmälan skall ha lämnats in till Nämnden för teknik, för permanentboende senast en månad före avsedd uppehållsperiod och för fritidsboende senast 15 april aktuellt år.

Övriga undantag

35 §

Ej tidigare nämnt undantag från dessa föreskrifter kan medges efter ansökan härom, om så bedöms lämpligt. Sådant undantag får inte medföra risker för människors hälsa eller miljön. Nämnden för miljö- och hälsoskydd prövar sådana frågor om undantag.

Dessa föreskrifter träder i kraft 2005-10-13 då föreskrifter för avfallshantering för Kungsbacka kommun beslutade 1998-04-16 upphör att gälla. Undantag som kommunen har medgivit med stöd av ovan angivna föreskrifter gäller tills vidare.

SORTERINGSANVISNINGAR

Dessa anvisningar tjänar som vägledning för sortering av avfall inom kommunen.

Utsortering av vissa avfallsslag

Nedan uppräknade avfallsslag skall utsorteras och lämnas på anvisad plats som anges vid respektive avfallsslag.

Farligt avfall (exklusive kasserade kylskåp och frysar, el-avfall)

Hushållsavfall som utgörs av eller innehåller farligt avfall skall utsorteras och hållas skilt från annat avfall. Det skall avlämnas vid återvinningscentral eller hämtas av renhållaren vid fastighet efter beställning och utan avgift. Det farliga avfallet skall vara tydligt märkt med uppgift om innehåll.

Farligt avfall är sådant avfall som räknas upp i bilaga två till avfallsförordningen (2001:1063) eller har sådana egenskaper som räknas upp i bilaga 3 till samma förordning.

Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som skall hanteras som farligt avfall:

- Färg-, lackavfall samt hartser
- Limavfall (exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)
- Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor, vanliga lysrör)
- Lösningssmedel
- Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare)
- Bekämpningsmedel
- Sprayburkar
- Annat starkt surt eller starkt alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)
- Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, re-läer)
- Batterier – se vidare om särskilda sorteringsföreskrifter
- Spillolja och annat oljeavfall – se vidare om särskilda sorteringsföreskrifter
- Gammal medicin lämnas på apotek.

Farligt avfall från hushåll kan avlämnas utan avgift på återvinningscentralerna eller kan hämtas av renhållaren vid fastighet efter beställning och utan avgift. Avfallet skall vid hämtning vara förpackat i miljöboxen.

Avfall av elektriska och elektroniska produkter från hushållen

Avfall av elektriska och elektroniska produkter skall lämnas in vid återvinningscentralerna eller kan hämtas av renhållaren vid fastighet efter beställning och mot tilläggsavgift.

Exempel på sådant avfall är:

- Vitvaror (dock ej kylskåp och frysar, se särskild rubrik nedan)
- Småelektronik, datorer och handapparater
- Glödlampor
- Lysrör, lågenergilampor (se också "Farligt avfall")

Batterier

Enligt förordningen (1997:645) om batterier är hushållen skyldiga att sortera ut batterier.

Batterier kan lämnas vid återvinningscentralerna, vid återvinningsstationer, i batteriholkar eller via miljöboxen (fastighetshämtning).

Produkter med inbyggda miljöfarliga batterier kan lämnas vid försäljningsställen.

Bilbatterier och andra större startbatterier kan lämnas vid återvinningscentralerna.

Grovavfall

Grovavfall är sådant skrymmande avfall från hushållen som inte ryms i eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för hushållsavfall. Grovavfall är exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande.

Sorterat grovavfall från hushållen (skrymmande hushållsavfall) kan lämnas vid återvinningscentralerna eller hämtas vid fastighet efter beställning och mot tilläggsavgift.

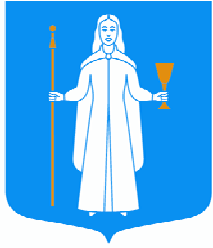
Kasserade kylskåp och frysar

Enligt avfallsförordningen skall alla kasserade kylskåp och frysar förvaras skilda från annat avfall och transporteras bort genom kommunens försorg.

Kasserade kylskåp och frysar får dock lämnas vid kommunens återvinningscentraler eller hämtas av renhållaren efter beställning och mot tilläggsavgift.

Avfall med producentansvar

Förpackningar av metall, kartong, plast och glas samt returpapper lämnas vid återvinningscentralerna, återvinningsstationer och via fastighetshämtning eller på annan plats som anvisas av förpackningsproducent.

Kungsbacka

Avfallsplan

för Kungsbacka kommun

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

Innehåll

1	Inledning	1
	Avfallsplanen – bakgrund och syfte	1
	Avfallsplanens roll	1
	Avfall – en av många miljöfrågor.....	2
	Ansvaret för avfall	2
	Hur arbetet med avfallsplanen bedrivits.....	4
2	Lagar och regler inom avfallsområdet	5
	EU:s avfallsdirektiv	5
	EU:s avfallsdefinition	5
	Miljöbalken och tillhörande förordningar	6
	Viktiga förändringar.....	7
3	Miljömål	10
	Sveriges 15 miljö kvalitetsmål.....	10
	Regionala och kommunala miljö mål	11
	Mål med betydelse för avfallsplanens inriktning.....	11
4	Avfallshanteringen i Kungsbacka kommun	12
	Organisation	12
	Hushållsavfall.....	12
	Farligt avfall	15
	Avfall med producentansvar	17
	Förpackningsavfall.....	17
	El-avfall	18
	Däck.....	19
	Avfall från avloppsrening	19
	Övrigt avfall.....	19
	Avfallsmängder i kommunen 2002 och 2003.....	19
	Återvinning.....	21
	Avfallsbehandling vid Barnamossen	21
	Deponering	22
	Befintliga och nedlagda deponier.....	22
	Övrigt.....	24
5	Mål och åtgärder	25
	Bakgrund	25
	Övergripande mål	25
	Metoder för att nå målen.....	27
	Åtgärder och delmål.....	28

1 Inledning

Avfallsplanen – bakgrund och syfte

Alla kommuner har sedan början av 90-talet ett övergripande planeringsansvar för det avfall som finns i kommunen. Detta anges i miljöbalken på följande sätt:

Miljöbalken 15 kap 11 §

För varje kommun skall det finnas en renhållningsordning som skall innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen och en avfallsplan. I renhållningsordningen skall sådana förutsättningar anges som avses i 8 § tredje stycket. Avfallsplanen skall innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avfallsplanens innehåll.

Under de snart 15 år som gått sedan kravet på kommunal avfallsplanering infördes har mycket förändrats när det gäller kommunernas roll. Möjligheterna att ta ansvar för annat avfall än hushållsavfall har begränsats och producentansvaret har inneburit fler aktörer inom det som vi betraktar som hushållsavfall. Föreskrifterna om avfallsplanering är dock inte principiellt annorlunda än tidigare och det övergripande planeringsansvaret kvarstår. Men i praktiken fokuserar kommunerna naturligen avfallsplaneringen på den verksamhet man direkt ansvarar för, har kunskap om och kan påverka.

I regeringens proposition 2002/03:117 ”Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp” (Kretsloppspropositionen) slås fast att kommunerna även framgent skall ha ett kommunövergripande planeringsansvar men att Naturvårdsverket också kommer att revidera föreskrifterna för hur avfallsplaneringen skall ske.

Avfallsplanens roll

Renhållningsordningen är den samlade benämningen för avfallsplan och föreskrifter om avfallshantering. De senare handlar alltså om kommunens lokala bestämmelser inom avfallsområdet. Avfallsplanen däremot är inte bindande utan skall redovisa inriktningen av kommunens avfallshantering under de närmaste åren. Dessutom skall i avfallsplanen redovisas nuläge och förhållanden som är utgångspunkter för mål och strategier. Även om planen inte är juridiskt bindande är den ett viktigt dokument, som skall ställas ut innan det kan beslutas av kommunfullmäktige.

Avfallsplanen fungerar också som en informationsskrift om kommunens avfallshantering både internt och externt.

De kommunala planerna utgör också en grund för den nationella avfallsplan som EU ställer krav på.

I Kungsbacka kommun beslutades den tidigare avfallsplanen 1998. Under de snart sex år som gått har åtskilligt hänt som innebär att en ny avfallsplan är motiverad. ”Livslängden” på en avfallsplan har också visat sig vara omkring 4-5 år.

I avsnitt 2 framgår planerade och förväntade förändringar inom avfallsområdet.

Avfall – en av många miljöfrågor

Avfallshanteringen har ofta fått stå som symbol för miljöfrågor i vid mening. Det synliga avfallet representerar visserligen bara en del av de utsläpp och det resursutnyttjande som produktion och konsumtion innebär. Avfallet illustrerar dock materialflödet på ett tydligt sätt och därför har det också en pedagogisk innebörd att engagera enskilda i källsortering och återvinning. Från vissa håll har det riktats kritik mot att förhållandevis stora ansträngningar görs för att återvinna förpackningar och att dessa inte alls är miljöfarliga och därför lika gärna kunde brännas.

Alldeles bortsett från att det från miljö- och resurssynpunkt är en motiverad verksamhet har den således ett pedagogiskt värde. Medvetenheten om att vårt avfall utgörs av en mängd olika komponenter, som måste hanteras på skilda sätt och i många fall i ett betydligt tidigare skede, har aldrig varit större än nu.

EU:s medlemsstater har enats om en hierarki av principer för avfallshanteringen. Den innebär att man i första hand skall förebygga uppkomsten av avfall och att det avfall som uppstår skall minska i farlighet. (Se ”avfallstrappan”, kap. 5.)

I kretsloppspropositionen som antogs av riksdagen hösten 2003 finns en rad förslag som bygger på denna hierarki och där återanvändning och återvinning samt biologisk avfallsbehandling lyfts fram.

Ansvaret för avfall

Det finns en tydlig ansvarsfördelning för hur avfallet skall hanteras och vem som ansvarar för detta. Principerna kan sammanfattas så här:

- **Alla som ger upphov till eller hanterar avfall** skall se till att olägenheter från miljö- och hälsoskyddssynpunkt inte uppkommer. Detta gäller såväl privatpersoner, företag, kommuner m fl. Således är man skyldig att se till att avfall lämnas till transportör eller motsvarande som har tillstånd för sin verksamhet. Detta kan också tydligt kopplas till miljöbalkens allmänna hänsynsregler som utgör handlingsnormer för alla och envar.

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

- **Kommunen** är skyldig att ansvara för att hushållsavfallet insamlas och behandlas. De som ger upphov till hushållsavfall är skyldiga att följa kommunens bestämmelser för detta avfall. Kommunen har också planeringsansvar för allt avfall som uppkommer inom kommunens gränser.
- **Producenterna** är skyldiga att samla in och ta hand om produkter med producentansvar som hushållen sorterat ut från övrigt hushållsavfall. Hushåll och andra är skyldiga att göra denna utsortering och utnyttja de system som producenterna tillhandahåller.

Ansvar för avfallshanteringen kan beskrivas så här i enlighet med miljöbalkens bestämmelser:

Vem	Ansvarar för
Riksdag och regering	- lagstiftning och direktiv till övriga myndigheter
Kommunen	- hushållsavfall och därmed jämförligt avfall (inkluderar slam, latrin, kyl och frys samt småbatterier från hushåll) - planering och lokala bestämmelser
Industrier och verksamheter	- industri- och verksamhetsavfall som en följd av verksamheten (förutom hushållsavfall som kan förekomma och som då kommunen ansvarar för)
Producenter	- insamling av sådant avfall som omfattas av producentansvar. I dagsläget förpackningar, returpapper, elavfall, däck och bilar
”Du och jag”	- källsortering enligt kommunens och producenternas anvisningar

Kommunernas roll har förändrats dels genom att producentansvaret införts och dels genom att kommunens ansvar begränsats till hushållsavfall. Möjlighet finns dock att utöka ansvaret till att också omfatta farligt avfall från verksamheter, en möjlighet som kommer att utredas av Naturvårdsverket. (Detta utökade ansvar motiveras med att det ger möjlighet till kontroll över flödet av farligt avfall, som än så länge inte kan ske på annat sätt eftersom centrala register saknas. I Kungsbacka kommun har beslut tagits om utökat ansvar för transport av farligt avfall från företag och verksamheter, se vidare kap 4.)

I kretsloppspropositionen betonas att man måste öka medvetenheten hos verksamhetsutövare om det ansvar dessa har för att deras avfall tas om hand på ett riktigt sätt.

I takt med att företag och organisationer inför olika typer av miljöledningssystem, sker också en utveckling av avfallshanteringen som en

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

del i miljöprofileringen i syfte att stärka konkurrenskraften. Detta kan förändra produktionsmetoderna.

Slutligen ställs, som framgått ovan, också krav på enskilda människor. Här finns stora möjligheter till påverkan av avfallshanteringen genom bl.a. ändrade konsumtionsmönster.

Hur arbetet med avfallsplanen bedrivits

Avfallsplanen har utarbetats av en **arbetsgrupp** bestående av:

Alf Persson, renhållningschef och sammankallande
Gert Essle, miljö- och hälsoskyddsinspektör
Olof Stenlund (GF Konsult AB)

En **referensgrupp** bestående av presidierna från tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har vid två tillfällen tagit del av framtaget material och lämnat synpunkter och förslag främst när det gäller mål och inriktning.

2 Lagar och regler inom avfallsområdet

EU:s avfallsdirektiv

EU har fastställt ett s.k. ramdirektiv för avfallshanteringen inom unionen (75/442/EEC). Direktivet ger ramarna för hur avfallshanteringen skall bedrivas och varje medlemsland skall ha sin avfallslagstiftning baserad på detta direktiv. Varje land får sedan anpassa metoder och regler så de passar nationella förhållanden.

I direktivet anges bl.a. en rangordning av principer för avfallets hantering (avfallstrappan), där förebyggande av att avfall uppstår och återvinning prioriteras. Vidare anges att den som skall hantera, transportera och behandla avfall skall vara auktoriserad enligt nationella regler, att det är den som ger upphov till avfall som skall bekosta hanteringen ("polluter pays" principle) och att det skall finnas en nationell avfallsplan.

Ytterligare direktiv har utfärdats för delar av avfallsområdet, t.ex. för avfallsdeponering, farligt avfall och elavfall.

EU:s avfallsdefinition

I Sverige liksom i övriga EU gäller en gemensam definition av vad avfall är. Tidigare, då renhållningslagen gällde, var det rättspraxis som i sista hand fick avgöra vad som avsågs med avfall, eftersom någon tydlig definition inte fanns. I miljöbalken 15 kap 1 § finns EG:s avfallsdefinition:

*1 § Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.
Regeringen meddelar föreskrifter om avfallskategorier enligt första stycket*

Till denna definition hör två omfattande bilagor. Den ena innehåller ett antal avfallskategorier och den andra metoder för återvinning och bortskaffande. Dessa bilagor återfinns i avfallsförordningen (SFS 2001:1063)

Ämnen eller föremål som finns med i en avfallskategori och som är föremål för en återvinnings- eller bortskaffandemetod utgör avfall. Det betyder att den som vill bli av med ett föremål eller en produkt som faller inom denna definition inte kan komma förbi att det är avfall genom att t ex hävda att det är en produkt som man avser att sälja.

EG-domstolen har hittills visat att denna avfallsdefinition har ett vidare perspektiv än den tidigare definition vi tillämpat i Sverige. EG-

domstolen har sagt att även material som kan bli föremål för transaktioner, dvs handel, kan utgöra avfall. Detsamma gäller ämnen som uppkommer i en industriell process.

Miljöbalken och tillhörande förordningar

I miljöbalken finns de grundläggande bestämmelserna för avfallshanteringen, dels genom de allmänna hänsynsreglerna i 2 kapitlet, dels genom 15 kapitlet som i sin helhet handlar om avfallshantering.

De tio hänsynsreglerna föreskriver bl.a. att den som bedriver en verksamhet skall göra det på ett resurshushållande sätt, använda de minst farliga ämnena mm.

I kapitel 15 finns utöver avfallsdefinitionen ovan ytterligare två viktiga definitioner:

2 § Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Det betyder att hushållsavfall kan uppkomma på andra platser än just i hushåll.

När det gäller hantering av avfall finns även här en definition:

3 § Med hantering av avfall avses en verksamhet eller åtgärd som utgörs av insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall.

I nedanstående tabell ges en översikt över de viktigaste lagar och förordningar, utöver miljöbalken, som gäller för avfallsområdet.

Lag, förordning	Innebörd och funktion
Avfallsförordning (2001:1063)	Innehåller bestämmelser om kommunernas ansvar för hushållsavfall, bestämmelser om enskild avfallsbehandling, föreskrifter om taxor mm. Förordningen innehåller också bestämmelser om farligt avfall, transport av avfall mm. Vidare finns i bilaga den s.k EWC-listan med gällande koder för alla aktuella avfallsslag.
Förordningar om producentansvar <ul style="list-style-type: none">• Returpapper• Förpackningar• Elavfall	<i>Förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper och Förordning (1997:185) om producentansvar för förpackningar</i> Dessa förordningar ställer dels krav på producenten att samla in dessa produkter, dels krav på förbrukare, enskilda och företag, att lämna in dessa produkter till återvinning. Ansvaret för insamlingen vilar på producenterna. Kommunen eller någon annan får alltså inte befatta sig med detta annat än på direkt uppdrag av producent. I förordningen anges återvinningsmål. <i>Förordning (2000:208) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter ställer krav på att en producent</i>

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

<ul style="list-style-type: none">• Däck• bilar	<p>skall ta emot en elektronisk eller elektrisk produkt som lämnas till producenten i samband med att en motsvarande ny produkt säljs. Producenten skall se till att återlämnade produkter återanvänds, återvinns eller hanteras på annat från miljösynpunkt riktigt sätt.</p> <p><i>Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck</i> ställer krav på att minst 80 % av de däck som säljs skall återlämnas. Krav ställs på producenten men inte på konsumenten.</p> <p><i>Förordning (1997:788) om producentansvar för bilar</i> ställer krav på att producenten skall se till att minst 85 % av bilens vikt återanvänds eller återvinns. Från 2015 höjs kravet till 95 %.</p>
Förordningar (2001) om deponering av avfall	Förordningens syfte är att förebygga och minska avfallsdeponeringens negativa effekter på människors hälsa och på miljön. Krav ställs på deponeringsteknik, indelning av deponier i olika klasser, krav på avfall som får deponeras, krav på tätskikt mm. Alla deponier som är i drift vid utgången av år 2008 skall uppfylla kraven som är gemensamma för EU.
Förordning (1997:645) om batterier	Förordningen gäller miljöfarliga batterier. Småbatterier skall samlas in av kommunerna som skall se till att batterierna transporteras till godkänd behandling. Bilbatterier skall samlas in via säljaren. I förordningen förbjuds också s.k. kvicksilverbatterier.
Lag (1999:673) om skatt på avfall	En skatt på avfall som deponeras infördes 1 januari 2000. Idag uppgår den till 370 kr/ton som skall betalas av den som bedriver verksamheten. Syftet är främst att minska mängderna som deponeras.

Viktiga förändringar

Nedan redovisas kommande förändringar inom avfallsområdet, dels redan beslutade, dels sådana som med viss sannolikhet kommer att inträffa. Först dock en kort tillbakablick med början 1994.

Detta har genomförts

1994 – producentansvar för förpackningar och returpapper

Producentansvar, ett nytt instrument i svensk avfallshantering, för förpackningar av glas, plast, plåt och papper samt för returpapper. Återvinningsmål anges i förordningen. Ansvaret är helt frikopplat från kommunerna.

1995 – producentansvar för däck. Branschen får ett krav på sig om återtagande av däck och att de återvinns enligt angivna mål.

1998 – producentansvar för bilar analogt med däck.

1999 – miljöbalk med bl.a krav på tillstånd för avfallstransporter, avfallsdefinition. Reglerna anpassas för att uppfylla EU:s ramdirektiv.

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

- 2000 – avfallsskatt vid deponering. Begränsning av det kommunala renhållningsansvaret.
- 2001 – producentansvar för elavfall. Förbud mot deponering och förbränning av elavfall utan förbehandling.
- 2001 – särskilda föreskrifter om deponering i enlighet med EU-direktiv om deponering.
- 2002 – avfallsförordningen träder i kraft och ersätter renhållningsförordning och förordning om farligt avfall.
- 2002 – förbud mot deponering av utsorterat brännbart avfall; brännbart avfall skall förvaras och transporteras skilt från annat avfall

Detta kommer att genomföras

- 2005 – förbud mot deponering av organiskt avfall. Innebär att bl. a. matavfall, latrin och slam ej får läggas på deponi.
- 2005 – EU-direktivet om elavfall skall vara infört. Små förändringar för svensk del.
- 2008 – deponier skall uppfylla EG-direktiv enligt föreskrifter från 2001

Utveckling

Biologiskt avfall

De närmaste årens viktigaste händelser kommer att baseras på de beslut som redan tagits och som angetts ovan. För de flesta kommuner innebär förbudet mot deponering av organiskt avfall att betydande åtgärder fordras. Framförallt gäller detta slam och latrin där nya behandlingsmetoder måste tas fram. I kommuner där hushållsavfall lämnas till förbränning är situationen mindre dramatisk. Men i kretsloppspropositionen anges att krav kommer att ställas även på detta avfall ifråga om hur den biologiskt behandlingsbara delen skall hantteras framöver.

Elavfall

Elavfall från hushållen tas emot vid kommunernas återvinningscentraler. Vissa slag av elavfall kan också vara farligt avfall. Under 2003 bröt sig delar av branschen (TV, stereo, datorer etc) ur det samarbete med kommunerna som innebär att dessa samlar in elavfallet och branschen bekostar behandlingen. Utbrytarna ansåg att det kostade för mycket att delta i detta. Istället fullgör de producentansvaret strikt i enlighet med lagstiftningen genom att från kund ta emot motsvarande gammal produkt vid köp av ny. På det sättet slipper de att betala för omhändertagande av det så kallade historiska skrotet, TV, radio dato-

rer mm som finns undanställda och som efterhand lämnas in till kommunerna av hushållen. Det s.k historiska skrotet ingår inte i producentansvaret.

Under 2004 skall dock ett nytt EU-direktiv om elavfall börja gälla genom att det tas in i svensk lagstiftning. Konsekvensen av detta är att branschen kommer att få ansvar även för det s.k historiska skrotet. I praktiken betyder det förmodligen en tillbakagång till den ordning som gällde innan det s. k El-returavtalet sades upp av delar av branschen. För kommunerna innebär det då att kostnaderna för behandling av hushållens datorer, TV mm återigen bekostas av branschen.

Kommunernas ansvar

I propositionen *Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp, Prop. 2002/03:117* betonas kommunernas centrala och sammanhållande roll inom avfallshanteringen. Avfallshanteringen skall ses som en del av den infrastruktur som finns i samhället. Den fysiska planeringen, som till stor del sker i kommunerna, blir därför ett allt viktigare instrument för att säkra platser, utrymmen och transportmöjligheter för avfall. Vidare beskrivs kunskap och information som viktiga medel i förändringsarbetet. Även här anges att kommunerna genom sin närkontakt med brukarna har en nyckelroll.

Frågan om ansvar för farligt avfall från företag och verksamheter, som kommunerna frivilligt kan ta på sig, skall utredas. Avfallsentreprenörerna ser detta som en konkurrensbegränsning. När ett fungerande system för registrering av insamling och transport av farligt avfall finns, från vilket det går att hämta kommunspecifik information, är det troligt att denna möjlighet upphör. Till dess är den från miljösynpunkt positiv.

3 Miljömål

Sveriges 15 miljö kvalitetsmål

Riksdagen har antagit av 15 st nationella miljö kvalitetsmål. Syftet med målen är att de skall beskriva den miljö och de värden som vi vill bevara respektive uppnå. Den övergripande målsättningen är både realistisk och utmanande – de viktigaste miljöproblemen skall vara lösta inom en generation, dvs på omkring 30 års sikt.

Miljömålen har följande rubriker:

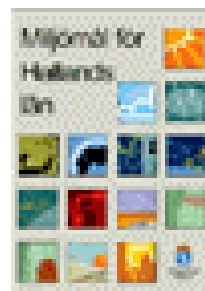
- 1 Begränsad klimatpåverkan
- 2 Frisk luft
- 3 Bara naturlig försurning
- 4 Giffri miljö
- 5 Skyddande ozonskikt
- 6 Säker strålmiljö
- 7 Ingen övergödning
- 8 Levande sjöar och vattendrag
- 9 Grundvatten av god kvalitet
- 10 Hav i balans samt levande kust och skärgård
- 11 Myllrande våtmarker
- 12 Levande skogar
- 13 Ett rikt odlingslandskap
- 14 Storslagen fjällmiljö
- 15 God bebyggd miljö

Till dessa finns ett 70-tal delmål varav många skall uppnås på kortare tid, ofta ca 10 år. Länsstyrelserna har fått ett uppdrag att ”regionalisera” målen. Som framgår av målen är alla inte aktuella i alla delar av landet (hav, fjäll etc).

Ett miljömålsråd har tillsatts vars uppgift är att fortlöpande utvärdera i vad mån miljöarbetet i landet leder mot målen i den takt som fordras.

Regionala och kommunala miljömål

Länsstyrelsen i Hallands län har utgående från de nationella målen tagit fram regionala mål. Dessa presenteras i en miljömålsrapport som blev klar i januari 2004. Rapporten skall bli tjäna som en av utgångspunkterna för de enskilda kommunernas arbete. Den blir också viktig vid bedömning av resultat av åtgärder. Länsstyrelserna i landet håller också på att ta fram ett uppföljningssystem som skall vara lika för alla län, bli genom olika så kallade miljöindikatorer. Länsstyrelsen i Halland kommer under de närmaste åren att arbeta med olika metoder för uppföljning samt bistå kommunerna i arbetet.

Kretsloppsprogram - en lokal Agenda 21 för Kungsbacka kommun

Kommunfullmäktige beslutade 1995 att ett handlingsprogram, en lokal Agenda 21, skall tas fram i Kungsbacka. Enligt beslutet skall programmet innehålla "förslag/lösningar som är realistiska, slagkraftiga, väl förankrade samt inriktade på de problem som bedömts vara mest allvarliga under kommande århundraden". Kommunfullmäktige beslutade att programmet skall inarbetas i kommunens översiktsplan.

Efter remissförfaranden av framtagna förslag, antog kommunfullmäktige i januari 1999 Kungsbacka kommuns första lokala Agenda 21 - Kretsloppsprogrammet.

Att genomföra de beslutade åtgärderna i Kretsloppsprogrammet innebär ett stort arbete. Dessutom måste avstämning göras med de regionala miljömål som nyligen beslutats av länsstyrelsen.

För att åtgärderna ska kunna genomföras på bästa sätt är det viktigt att samtliga aktörer i Kungsbacka kommun deltar i arbetet, alla ifrån förvaltningar, stiftelser och bolag till privata företag, föreningar och allmänheten.

Mål med betydelse för avfallsplanens inriktning

De nationella (och regionala) miljö kvalitetsmål som har direkt koppling till avfallshantering är "God bebyggd miljö" och "Giftfri miljö". I de tillhörande delmålen finns angivet att avfallsmängderna skall minska, återvinning öka och att giftiga substanser skall fasa ut vid tillverkning. De mål som anges i denna avfallsplan har tydlig bäring på dessa nationella mål. Däremot har inget kvantitativt mål beträffande avfallsminskning angetts, eftersom dessa mängder beror av övergripande faktorer som kommunen svårt kan påverka. Däremot finns sådana mål beträffande återvinning.

4 Avfallshanteringen i Kungsbacka kommun

Kort om kommunen

Kungsbacka kommun har ca 67.700 invånare och är därmed den näst största kommunen i göteborgsregionen och även den näst största i Hallands län. Befolkningen har ökat relativt snabbt vilket visas av att det i början av 1970-talet fanns knappt 30.000 invånare.

Kommunen är en kustkommun men med ett inland som kännetecknas av levande jordbruksbygd. Landarealen uppgår till ca 600 km² och hav och sjöar ca 300 km². Ca 150 km² utgörs av tätbebyggda områden.

Bostadsbeståndet i kommunen präglas av villabebyggelse och övrigt boende med äganderätt. Detta står för ca 75 % av bostäderna, medan bostäder i hyresrätt utgör 25 % och bostadsrätter endast ca 5 %.

Näringslivet är tämligen differentierat men handels- och tjänsteföretag utgör en stark gren. Antalet små och medelstora företag är stort. Större tung tillverkningsindustri i vanlig mening saknas.

Av de större privata företagen märks Elanders AB (tryckeri), Beiersdorf AB (kem.tekn), Fortum (eldistributör) och Stroede Customer AB (data) som vart och ett har över 200 anställda. Den i särklass största arbetsgivaren är kommunen.

Omkring 32.000 av invånarna är yrkesverksamma medan det finns omkring 18.000 arbetsplatser. Det innebär att utpendlingen är stor. Man brukar tala om självförsörjningsgraden (graden av sysselsättning av egna invånare i kommunen), vilken för Kungsbacka är knappt 60 %.

För avfallshanteringen innebär omfattande villabebyggelse och en levande landsbygd att insamling och transport av avfall blir ganska resurskrävande. Den blandade industristrukturen utan större tung industri medför att avfallsmängder av mer extrem karaktär i det närmaste saknas.

Kungsbacka kommun deltar i regionalt avfallssamarbete såväl med Göteborgsregionen som med region Halland. I båda fallen är det ett praktiskt och handfast samarbete med stor betydelse för kommunen. Kommunen är också en av delägarkommunerna i Renova.

Organisation

Kommunen anlitar entreprenör för all praktisk avfallshantering. Kommunen har således ingen egen transportverksamhet och endast i begränsad omfattning egen personal för avfallshanteringen.

Renhållningsavdelningen ingår i Tekniska förvaltningen och leds av renhållningschefen. Avdelningen ansvarar för

- upphandling av entreprenadtjänster
- debitering
- kundmottagning
- avfallsplanering
- taxekonstruktion

Utöver renhållningschefen finns 1,6 heltidstjänst för detta arbete.

Vid Barnamossens deponi (vågregistrering) och återvinningscentralerna vid Barnamossen och Klovsten har kommunen totalt tre heltidsanställda. Resterande arbete utförs av entreprenör.

Hushållsavfall

Kungsbacka kommun ansvarar för insamling och omhändertagande av hushållsavfall, vilket är en obligatorisk kommunal uppgift. För att utföra detta anlitas entreprenör, som för perioden 2003-01-01 – 2007-09-30 är Ragn-Sells.

För att underlätta återvinning och ett miljöriktigt omhändertagande av olika slags avfall finns i kommunen en deponianläggning, tre bemanade återvinningscentraler och ett trettiotal återvinningsstationer.

Kungsbacka kommun, med sina 67.700 invånare, har ca 23.500 kunder med olika abonnemang. Den vanligaste kunden är den enskilde fastighetsägaren – villaägaren. Bland kunderna finns också ägare av flerbostadshus, samfälligheter och bostadsrättsföreningar. Även verksamheter där hushållsavfall uppstår, t.ex. personalmatsalar och penitrynar, har abonnemang och är kunder.

Till hushållsavfall räknas inte bara det som fastighetsägaren lägger i sopkärlet eller säcken. En komplett lista ser ut så här:

- Ordinarie hushållsavfall vid fastigheter (avfall i kärl/säck)
- Hushållens grovavfall inklusive trädgårdsavfall
- Hushållens farliga avfall inklusive småbatterier
- Slam från avskiljare och tankar (hushållsavlopp)
- Latrin
- Kasserade kylskåp och frysar

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

Kommunen utför ingen egen behandling av hushållsavfall. Detta transporteras till Renovas anläggning vid Sävenäs i Göteborg för förbränning, varvid energin tas tillvara. Hushållsavfallet hämtas av Ragn-Sells med komprimerande sopbilar och transporteras till omlastningsstationen i Klovsten. Därifrån sker transporter med större fordon i Renovas regi.

Kommunen har tre bemannade återvinningscentraler där hushållen fritt kan lämna sorterat grovavfall inklusive farligt avfall. Dessa finns vid Barnamossen, Klovsten och Åsa. Insamling av förpackningar sker via ett system av återvinningsstationer som drivs av de olika materialbolagen. Detta sker via Förpackningsinsamlingen och inom ramen för det lagstadgade producentansvaret. Dessa ca 30 stationer ingår alltså inte i det kommunala renhållningsansvaret. Kommunen är dock, när det gäller glasförpackningar, entreprenör till Svensk glasåtervinning och hämtar glas vid stationerna samt utför även viss hämtning av förpackningar och returpapper vid fastighet (s.k. fastighetsnära hämtning).

Den totala kostnaden för fastighetsrenhållningen uppgick år 2003 till ca 34 miljoner kronor och fördelningen var ungefär följande:

Verksamhetsdel	Andel av kostnaden, %
Insamling och transport	25
Förbränning	22
Återvinning	33
Barnamossens deponi	16
Ledning och kundservice	3
Räntor och avskrivningar mm	1

Kostnader för kommunens avfallshantering fördelade på olika verksamhetsdelar. Observera att "Återvinning" står för den största enskilda posten.

Som framgår av tabellen, används den största andelen av resurserna till återvinning. Kostnaderna för öppethållande och service vid återvinningscentraler och behandling av mottagna mängder, har under senare år successivt ökat genom det allt större utnyttjandet av dessa anläggningar.

Hela verksamheten med hämtning av hushållsavfall och drift av deponin vid Barnamossen skall helt täckas av renhållningsavgifter och deponiavgifter samt intäkter från försäljning av återvunnet material. Intäkterna från återvunnet material, dvs. försäljning av sådant som samlas in vid återvinningscentraler och inte lyder under producentansva-

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

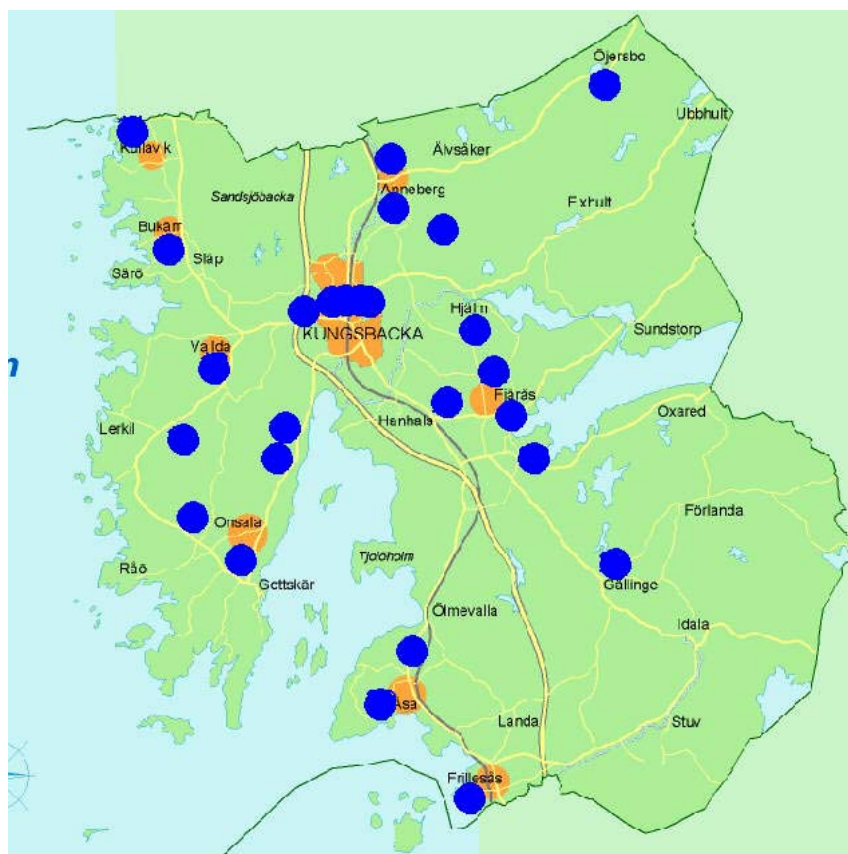
Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

ret, har inte ökat i takt med kostnaderna. Det innebär att avgifterna från fastighetsägarna och mottagningsavgifterna vid Barnamossens deponi står för huvuddelen av intäkterna. Försäljning av återvunnet material ger alltså ett viktigt tillskott, men priserna varierar kraftigt och därmed är intäkterna osäkra.

Drift av återvinningscentraler tar således en ökande andel av renhållningsavdelningens resurser, vilket måste pareras med höjda avgifter. Här ligger också ett stort problem – en källsorteringens paradox:

”abonnenten minskar sin avfallsmängd genom källsortering vilket resulterar i högre kostnader för återvinningssystemen som måste täckas med högre abonnentavgifter varför den som minskar avfallsmängderna får högre kostnader för mindre avfall!”

På nedanstående kartbild redovisas placeringen av de återvinningsstationer som finns inom kommunen.

Karta över de 30 återvinningsstationer som finns inom kommunen. Dessa stationer administreras av Förpackningsinsamlingen.

Farligt avfall

En kommun kan genom stöd av avfallsförordningen (15 §) utöka sitt renhållningsansvar till att även omfatta transport av farligt avfall från

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

verksamheter. Motivet för ett sådant beslut skall vara att ”det behövs av hälso- eller miljöskäl”. Kungsbacka kommun har tidigare fattat ett sådant beslut vilket länets övriga kommuner också gjort. Tillsammans har man skapat en organisation för transport av farligt avfall genom att anlita ett antal entreprenörer med olika specialkompetens. Följande företag ingår i systemet:

- Ragn-Sells Specialavfall AB
- Renova AB
- Stena Miljö AB
- Sweden Recycling AB
- Landstingsservice
- RenhållningsBolaget (Halmstad Renhållnings AB)

Samordning, skötsel av databas, fakturering mm utförs av RenhållningsBolaget.

Systemet innebär alltså att allt farligt avfall från verksamheter skall samlas in och transporteras av något av ovanstående företag och att det skall ske inom ramen för samordningen. När ett företag som har farligt avfall vill få detta hämtat kontaktar man således respektive kommun eller RenhållningBolaget direkt. Kommunen har i sitt val av entreprenörer säkerhetsställt att alla anlitade transportörer har nödvändiga tillstånd för sin verksamhet.

Avfallsförordningen ger dock företag med små mängder farligt avfall möjlighet att själva sköta transporterna av det farliga avfall som uppkommer i den egna verksamheten. Det får endast göras efter anmälan till länsstyrelsen. Men avfallsmängderna får inte överstiga:

- 400 liter oljeavfall per år
- 200 liter lösningsmedel per år
- 200 liter färgavfall per år
- sammanlagt 100 kilo övrigt avfall per år
- 300 st lysrör per transport
- 300 kg använt köldmedia per transport

Innehåller avfallet PCB, kvicksilver, cyanid eller kadmium är det inte tillåtet att transportera utan tillstånd, oavsett mängd.

När det gäller hushållens farliga avfall sköts detta av respektive kommun och ligger alltså utanför denna samarbetsorganisation. I Kungsbacka kommun anlitas Ragn-Sells för hämtning av farligt avfall vid fastighet, dvs när abonnenten inte själv lämnar det farliga avfallet vid någon återvinningscentral.

Avfall med producentansvar

För följande avfallslag gäller producentansvar:

- Returpapper
- Förpackningar av papper, papp, kartong
- Förpackningar av glas (färgat resp. ofärgat)
- Förpackningar av plast
- Förpackningar av metall
- Elektriska eller elektroniska produkter
- Däck
- Bilar

Förpackningsavfall

Samtliga *förpackningar* samt *returpapper* samlas in av producenterna via den gemensamma rikstäckande organisationen ”Förpackningsinsamlingen” som ägs av ett antal olika s.k. materialbolag vilka i sin tur ägs av de olika producenterna. Det är alltså inte kommunens ansvar att samla in detta avfall.

I de förordningar som reglerar detta anges att ”*när utsorterade förpackningar...skall transporteras genom en producenters försorg, får inte någon annan än producenten eller den producenten anlitar...ta befattning med transporten*”. En vanlig föreställning hos allmänheten är att det är kommunen som är ansvarig för de återvinningsstationer där förpackningar samlas in. Orsaken är ganska enkel – man är van vid att avfallshantering är en kommunal uppgift.

Följande är en sammanfattning av de i det här sammanhanget viktigaste skyldigheterna som producenten, kommunen och konsumenterna har enligt förordning 1997:185 om producentansvar för förpackningar:

- Producenten skall se till att lämpliga insamlingssystem tillhandahålls för att underlätta för hushåll och andra att sortera ut sina förpackningar från annat avfall.
- Producenten skall samråda med kommunen i frågor som rör insamlingssystem för borttransportering av förpackningsavfall
- Producenten skall informera hushåll och andra om sortering, insamling och borttransportering av använda förpackningar och om innebörden av aktuella förpackningsmärkningar som beslutats av EU.
- Producenterna skall se till att utsorterade förpackningar transporteras bort samt återanvänds, återvinns eller tas om hand på annat

miljömässigt godtagbart sätt. I förordningen anges återvinningsgraden i % för olika typer av förpackningar.

- Hushåll och andra förbrukare skall sortera ut förpackningar från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem för borttransport i de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller.
- I kommunens avfallsplan skall det finnas ett särskilt avsnitt om förpackningar och uppgifter om åtgärder för att förebygga att förpackningsavfall uppstår och åtgärder för att främja återanvändning av förpackningar.

Beträffande den sista punkten redovisas åtgärder i avsnitt 5, *Mål och åtgärder*.

El-avfall

När det gäller elektriskt avfall är situationen annorlunda. Till att börja med är en del av elavfallet också farligt avfall som alltså av det skälet kräver särskild hantering. Det lagreglerade producentansvaret gäller bara vid inköp av nya produkter då motsvarande gammal produkt skall tas emot av säljaren – ”gammal mot ny” i förhållandet ett till ett. Förordningen omfattar alltså inte det ”historiska elavfallet, dvs. apparater och utrustning som finns i många hem och som rimligen, när de kasseras, inte kan lämnas tillbaka i samband med ett nyinköp. Genom ett frivilligt avtal mellan kommunerna och elvarubranschen har man dessbättre kommit överens om att kommunerna samlar in allt elavfall och producenterna tar hand om det.

Tyvär har sedan mitten av 2003 några större säljare av främst hemelektronik hoppat av denna överenskommelse och är alltså inte med och bekostar kommunernas åtagande. Det är SIBA, ONOFF, Radio- och TV-branschen. I praktiken får därför kommunen bekosta all behandling av TV, radio, datorer och liknande (s.k. brunvaror) eftersom del av denna bransch enbart tar ansvar för det som är lagstiftat, dvs. ej det historiska skrotet.

Genom ett EG-direktiv, som under 2004 skall föras in i nationell lagstiftning, kommer det senast under 2005 i alla medlemsstater att finnas ett system för omhändertagande av allt elavfall, dvs både ”gammalt mot nytt” och ”historiskt”. Systemet skall betalas av producenterna.

I praktiken kommer det att innebära att en situation snarlik den som skapades via det frivilliga samarbetet återskapas men denna gång genom tvingande lagregler.

Kommunens nettokostnader för elavfallet har alltså ökat genom att de stora säljarna av hemelektronik lämnat samarbetet. För den enskilde är det naturligt att lämna TV, stereo, PC mm till återvinningscentralen. Det är inte många människor som tar med sig sin gamla utrustning till stormarknaden i samband med köp av ny.

Däck

Enligt förordning om producentansvar för däck skall säljaren ta hand om uttjänta däck. Det finns inget krav på att dessa skall lämnas i samband med köptillfället. Däremot kan en däckfirma ta betalt för att demontera däcken från fälgen eftersom fälgen inte ingår i ansvaret. Kommunen har alltså inget ansvar beträffande däck.

Avfall från avloppsrening

Slam från kommunens avloppsreningsverk är ett organiskt avfall med stort näringsvärde, framförallt genom sitt fosforinnehåll. Under de senaste åren har allt slam, drygt 2000 ton per år, tagits omhand inom jordbruket, genom framställning av anläggningsjord som också använts som täckmaterial vid Barnamossens deponi (täckning utgör ej deponering). Inget slam har således deponerats. Detta är mycket positivt med tanke på det kommande förbudet mot deponering av organiskt avfall.

Gallerrens är ett annat avfall som uppstår vid avloppsrening. Denna rest utgörs i betydande grad av brännbart material som efter avvattning skulle kunna brännas. Hittills har dessa mängder, ca 100 ton per år, deponerats.

Övrigt avfall

Med ”övrigt avfall” menas det som inte utgörs av något av ovanstående. Exempel är olika slags avfall från företag, bygg- och rivningsavfall men således inte farligt avfall. Det är den som skapar avfallet som ansvarar för att det tas om hand på ett riktigt sätt. Avfall får bara transporteras av den som har tillstånd för sådan transport. Det är företaget, avfallsproducenten, som skall kontrollera att den som anlitas har nödvändiga tillstånd. Kommunen har inget ansvar beträffande ”övrigt avfall”.

Avfallsmängder i kommunen 2002 och 2003

Nedan har avfallsmängder för de senaste två åren redovisats. Uppställningen följer den mall som upprättades av naturvårdsverket i början av 1990-talet då avfallsplaneringen i kommunerna påbörjades. Idag är denna mall av de flesta ansedd som otidsenlig och arbete med en översyn pågår på Naturvårdsverket. Problemet är bl.a det faktum att avfallsplaneringen omfattar allt avfall i kommunen men att kommunens ansvar är starkt begränsat. Därmed är, helt naturligt, kunskapen om ”övrigt avfall” mycket begränsad.

Uppgifter beträffande hushållsavfall och farligt avfall (specialavfall) bygger på uppgifter av god kvalitet eftersom dessa avfallsslag hantearas i kommunens regi. När det gäller avfall utanför det kommunala

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

ansvaret har någon heltäckande inventering alltså inte gjorts, men några större entreprenörer har tillfrågats. Dessa mängduppgifter är därför att betrakta som en uppskattning.

	Avfallslag	2002, ton	2003, ton	Kommentar (behandling etc)
1	Hushållsavfall och därmed jämförligt			
1.1	Hushållsavfall	13395	12813	Till Renova för förbränning
1.2	Grovavfall	2130	2685	Barnamossen, deponering
1.3	Återvinning via hushåll	12798	13780	Via ÅVC och återvinningstationer
2	Park- och trädgårdsavfall	810	849	Mottaget vid Barnamossen
3	Bygg- o rivningsavfall, jord- o schaktmassor	ca 20.000	ca 20.000	Uppskattad mängd, till deponi och förbränning
4	Avfall från energiutvinning	238	312	Aska från biobränsleeldning, kompostering vid Barnamossen
5	Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten			
5.1	Avloppsslam, ca 30 % TS	6250	6800	Används till jordbruk, markbyggnad, kompostering mm
5.2	Gallerrens mm	169	134	Barnamossen, deponering
6	Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten	--	--	-
7	Avfall från behandling av mineraliska produkter	--	--	-
8	Branschspecifikt industriavfall	--	--	-
9	Ej branschspecifikt industriavfall	ca 9.500	ca 9.500	Uppskattad mängd
10	Farligt avfall			
10.1	Från hushåll	141	123	Miljöstationer vid ÅVC
10.2	Från verksamheter	730	798	Särskilt omhändertagande ("Hallandsmodellen")
	Summa	66161	67794	Ökning ca 2.5 %

Sammanställning av avfallsmängder år 2002 och 2003. Observera att uppgifter om bygg- och rivningsavfall och industriavfall, som kommunen ej ansvarar för, är svårbedömda och endast har uppskattats.

Återvinning

Återvinning via de tre återvinningscentralerna vid Barnamossen, Klovsten och Åsa visar stadigt ökande inkommande mängder. För anläggningen vid Klovsten finns statistik sedan 1994. Den mottagna mängden har där ökat från ca 5100 ton till 9150 ton, dvs nästan en fördubbling på 10 år. Insamlingen av förpackningar i kommunen har sammantaget också ökat under denna period men i blygsammare omfattning.

Under samma tid har mängden hushållsavfall som lämnas till förbränning minskat något, från 13063 ton till 12.813 ton (samtidigt har kommunens folkmängd ökat!). Det är värt att notera att mängderna hushållsavfall för landet i sin helhet under den gångna tio-årsperiod ökat med drygt 2 % per år, alltså drygt 20 % på tio år. Vi ser således att denna ökning ”tagits om hand” genom den ökande återvinningen

I nedanstående tabell redovisas summan av återvinning vid de tre återvinningscentralerna och insamlingen av förpackningar och returpapper (tidningar).

Material	ton, 2002	ton 2003
Tidningar	3677	3648
Well	445	1320
Glas, färgat	825	801
Glas, ofärgat	479	591
Plastförpackningar	15	84
Plåtförpackningar	96	67
Papper-, kartongförpackningar	210	260
Farligt avfall	141	123
Skrot	1424	1503
Träflis (levererat)	4902	4762
Kyl o frys (40 kg/st)	119	120
Bilbatterier	75	111
Elektronik	390	390
Summa	12798	13780

Avfallsbehandling vid Barnamossen

Vid anläggningen behandlas matavfall, avloppsslam, trädgårdsavfall, stallgödsel och aska genom kompostering varigenom jordförbättringsmedel framställs. Den totalmängd som behandlades uppgick till ca 2850 ton år 2002.

Deponering

Vid kommunens deponeringsanläggning har under år 2002 totalt 11.460 ton avfall deponerats. Av denna mängd utgjordes 3842 ton av jord- och schaktmassor för täcknings- och konstruktionsändamål.

Under 2003 påbörjades arbetet med en avslutningsplan för deponin. Planen kommer att resultera i åtgärder för att avsluta verksamheten och kontroll av att vidtagna miljöskyddsåtgärder fungerar. De åtgärder som måste vidtas kommer att vara dyrbara varför ca 2 Mkr årligen avsätts i en fond för detta ändamål.

Befintliga och nedlagda deponier

I kommunen finns 12 deponier varav 11 nedlagda. Deponierna har inventerats av kommunen och beskrivits och bedömts avseende miljörisker. Utredningen gjordes 1984 men har reviderats 1992 och 1993. Beskrivning och bedömning har gjorts utgående från riktlinjer utarbetade av Naturvårdsverket varvid följande riskklasser använts:

Riskklass	Beskrivning	Åtgärdsbehov
1	Mycket stor risk	Efterbehandling eller andra skyddsåtgärder behövs
2	Stor risk	Skyddsåtgärder kan behövas
3	Måttlig risk	Upplag där relativt enkla åtgärder behövs
4	Låg risk	Åtgärder bedöms inte nödvändiga

Nedan följer kortfattade omdömen om respektive deponi hämtat från kommunens inventering.

Fjärås – Tom 3:2

Deponi för hushållsavfall 1963-1973. **Riskklass: 4**

Fjärås – Torpa 4:11

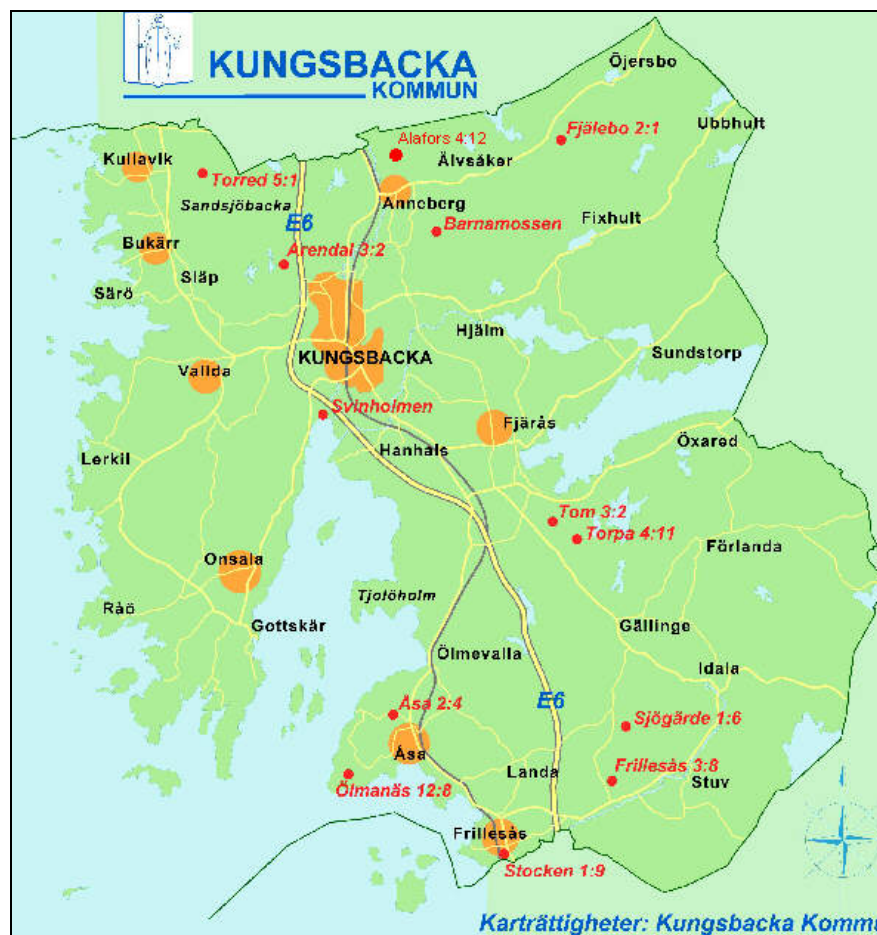
Tidigare grustäkt. Deponi för hushålls- och industriavfall 1971-1978. Övertäckning och återställning utförd. **Riskklass: 4**

Kungsbacka – Svinholmen

Deponi för hushålls- och industriavfall vid Kungsbackafjordens inre del. Verksamhet från 1936-1976. Återställningsåtgärder har genomförts vid flera tillfällen. Närheten till fjorden innebär viss känslighet. **Riskklass: 4.**

Kungsbacka – Barnamossen

Deponi som togs i drift 1973 för ej brännbart industriavfall, ris, jord- och schaktmassor. Verksamheten pågår. Deponin är miljöprövad och kontrollprogram finns. Närhet till ytvatten innebär viss känslighet. Arbetet pågår med avslutningsplan. **Riskklass: 2.**

Karta över deponier i kommunen. Endast Barnamossen är i drift, övriga är nedlagda.

Stocken 1:9

Deponi för hushållsavfall 1945-1955. **Riskklass: 4.**

Åsa 2:4, 2:5

Deponi för hushållsavfall i en gammal mörgelgrav. Verksamheten bedrevs under 1950-talet, osäkert mellan vilka år. Övertäckt och utgör idag åkermark. **Riskklass: 4.**

Ölmanäs 12:8 (17:1)

Deponi för hushållsavfall. Uppgifter osäkra om huvudman, verksamhet och driftperiod. Troligen avslutad under 1950-talet. **Riskklass:4.**

Frillesås 3:8

Deponi för hushålls- och industriavfall. Verksamheten påbörjad 1955 och avslutad 1971. Närheten till ytvatten innebär viss känslighet.

Riskklass: 4.

Sjögärde 1:6

Deponi för hushållsavfall och latrin. Verksamheten påbörjad 1950 och avslutad 1974. Latrinstation endast mellan åren 1970-1974. **Risk-**

klass: 4.

Torred 5:1 (1:12)

Deponi för hushållsavfall. Verksamheten påbörjad omkring 1950 och avslutad 1955. **Riskklass: 4.**

Fjälebo 2:1

Deponi för hushålls- och industriavfall. Verksamheten påbörjad i slutet av 1950-talet och avslutad 1981. Närheten till ytvatten (Getabäcken) innebär viss känslighet. **Riskklass: 3.**

Arendal 3:2

Deponi för hushållsavfall och slam från slamavskiljare. Verksamheten påbörjad 1968 och avslutad 1972. **Riskklass: 4.**

Alafors 4:12

Deponi för schaktmassor från järnvägsutbyggnad som skedde i början av 1990-talet. Deponin är avslutad. Grundvattnet närmast deponin är påverkat av ytligt markvatten med organiskt innehåll från jordmassorna. **Riskklass: 2.**

Övrigt

I enlighet med kretsloppspropositionen skall ökande mängder organiskt avfall behandlas med t ex kompostering. Insamlat hushållsavfall lämnas till förbränning i den regionala anläggningen vid Sävenäs i Göteborgs kommun. Det innebär att relativt stora mängder organiskt avfall också förbränns, avfall som skulle kunna behandlas på annat sätt om det sorterades ut vid källan. Det är än så länge oklart om det kommer att ställas krav på att det avfall som lämnas till förbränning skall innehålla en mindre andel avfall som kan behandlas med biologiska metoder än vad det innehåller idag.

5 Mål och åtgärder

Bakgrund

Inledningsvis kan konstateras att den enskilda kommunens möjligheter att påverka de totala avfallsmängderna är starkt begränsade. Mängden avfall som uppkommer från hushåll och verksamheter beror av övergripande faktorer såsom konjunktursituation, konsumtionsmönster och livsstil, näringslivsutveckling mm. För hushållsavfall har mängderna i Sverige ökat med i genomsnitt 2,2 % per år under perioden 1992-2000.

Införandet av producentansvar för olika produkter har inneburit förändrade avfallsflöden men troligen relativt liten effekt på de totala mängderna.

Kommunens möjligheter till påverkan handlar således mer om påverkan och i vissa fall även om styrning av avfallsflöden vilket alltså innebär att den inbördes relationen mellan mängderna avfall som går till deponering, förbränning, återvinning kan förändras. Detta kan förefalla blygsamt men innebär ändå att kommunen är en mycket viktig aktör i det samlade miljöarbetet inom sektorn avfall.

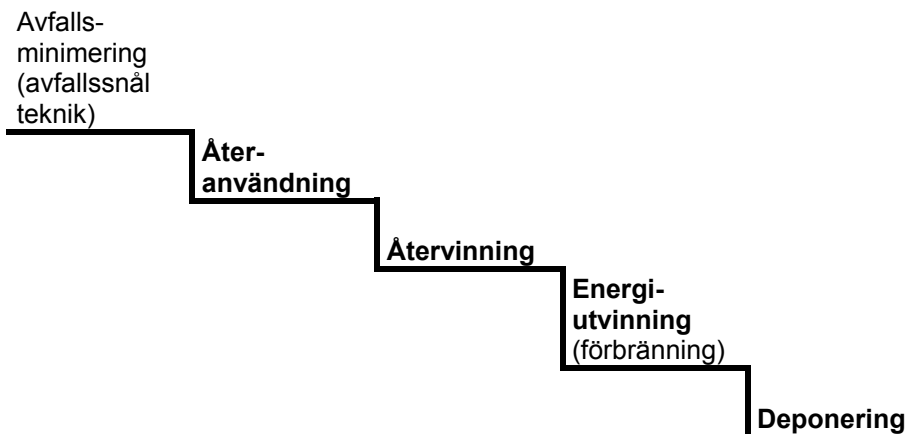
Övergripande mål

Kommunens mål för avfallshanteringen är att styra avfallsströmmarna i riktning mot god resurshushållning och minsta möjliga negativa miljöpåverkan. I detta ligger att en helhetsbedömning skall göras för hela avfallscykeln – insamling, transport och behandling. Det förtjänar att påpekas att grundläggande aspekter som har med sanitära förhållanden och hygien att göra inte får glömmas bort. Detta är aktuellt exempelvis vid kompostering och etablering av återvinningsstationer. Även estetiska frågor är viktiga t ex vid utformning av återvinningsstationer och andra anläggningar i bebyggd miljö.

Den vägledande principen för avfallets hantering innebär att tillämpa en principiell prioriteringsordning. Detta illustreras med hjälp av den så kallade avfallstrappan. Även om principen förefaller enkel är det inte alltid självklart hur ett visst avfallsslag skall hanteras. Exempelvis kan det i vissa fall, särskilt där transportavstånden är stora, vara svårt att ange om en förpackning skall återvinnas eller om den skall brännas med energiutvinning. Men detta skall inte tolkas som att den övergripande principen ifrågasätts, en princip som bygger på grundläggande fysiska teorier.

- ⇒ De redovisade målen sträcker sig ca 4-5 år framåt vilket innebär att åtgärderna bör vara genomförda senast år 2009.
- ⇒ Renhållningsordningen avses gälla under den tid som kommunens upphandlade entreprenad gäller. Vid ändringar av skilda slag under denna tid, som har betydelse för avfallshanteringen, granskas renhållningsordningen varefter behov av revideringar, avsteg mm beskrivs och rapporteras till berörda nämnder.

Avfallstrappan

Trappan ovan innehåller fem steg, vanligen brukar endast fyra anges. Det översta steget, avfallsminimering, är en avfallsförebyggande åtgärd som ligger utanför traditionell avfallshantering men som är väl motiverad med dagens syn på resurs- och kretsloppsfrågor.

Slutsatsen är således att i första hand skall ansträngningar göras så att avfallsmängderna blir så små som möjligt. De avfallsmängder som ändå uppstår skall hanteras enligt ”trappan” vilket innebär att deponering tillämpas när ingen annan möjlighet återstår och således innebär den lägst prioriterade behandlingsmetoden.

Något mer utvecklat kan kommunens övergripande mål uttryckas enligt följande:

- **Avfallsflöden skall ledas in i såväl tekniska som ekologiska kretslopp i syfte att skapa god resurshushållning**

Detta mål kan uppnås genom att avfallstrappan tillämpas. Tekniska kretslopp utgörs av system där återanvändning och återvinning tillämpas. Biologiska metoder, såsom kompostering och biogasframställning, innebär att ekologiskt uthålliga kretslopp nyttjas.

Metoder som exempelvis ökad hemkompostering och förbättrad utsortering av olika avfallsslag resulterar också ofta i att resursfrågorna illustreras vilket har ett pedagogiskt värde med positiva effekter på enskilda människors konsumtionsmönster.

- **Minsta möjliga direkta och indirekta miljöpåverkan**

Avfall och avfallsanläggningar medför olika slag av miljöpåverkan genom utsläpp i skilda delar av avfallskedjan - dels från avfallet i sig, dels från de metoder som används.

Detta mål kan uppnås genom förbättrad utsortering av farligt avfall, tillämpning av avfallstrappan för olika avfallsslag, god kontroll och tillsyn över avfallsanläggningar för att minimera läckage och optimering av det transportsystem (fordon, logistik mm) som avfallshanteringen kräver.

- **Hög servicenivå och relevant information**

Genom hög servicenivå till hushåll och andra kunder stimuleras dessa till olika insatser som ökad utsortering av olika avfallsslag, kompostering av biologiskt avfall och till ett mer miljömedvetet produktval. Detta mål är således till viss del en metod för att nå övriga mål.

- **Samordning och samverkan inom avfallsområdet**

Kommunen har ett viktigt men ändå relativt begränsat ansvar inom avfallsområdet men uppfattas av många kommuninvånare som den enda aktören. Kommunen bör därför agera kraftfullt när det gäller samordning och samverkan för att på så sätt bidra till att de olika aktörernas insatser ger största möjliga miljönytta till lägsta möjliga kostnader för kommunen och dess invånare.

Metoder för att nå målen

Kommunens möjligheter att påverka är självfallet störst inom de områden där man har ett direkt ansvar för avfallshanteringen, dvs beträffande hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, samt farligt avfall från verksamheter.

Generellt kan de mer **direkta metoderna** för styrning och påverkan sammanfattas i följande:

- **Kommunala bestämmelser** ("renhållningsordning") – sätter ramar och ställer krav på hur hanteringen skall gå till
- **Taxa** – avgifter skall utformas så att de stöder den valda inriktningen
- **Fysisk planering** – via översiktsplaner, detaljplaner och bygglovhantering tillförsäkras att nödvändiga utrymmen, skyddsavstånd, transportvägar mm finns för dagens och morgondagens avfallshantering

Andra metoder, som kan betecknas som **indirekta**, är:

- **Information och brukarundersökningar** – tydlig och relevant information och resultatredovisning gör problemställningarna tydliga och stärker delaktigheten. Kunskap om brukarnas inställning är grunden för genomtänkt information.

- **Tjänsteutbud** - fastighetsnära insamling, fler återvinningscentraler, längre öppethållande etc innebär större bekvämlighet som måste vägas mot ökade kostnader för brukaren.

Dessa metoder tillämpas på olika sätt i de mer konkreta åtgärder som anges nedan. Åtgärder/delmål markeras med ⇒.

Åtgärder och delmål

Taxa och avgifter

- ⇒ Långsiktig planering av taxa som utformas så att den stöder utsortering av återvinningsbart material, hemkompostering och val av glesare hämtning.
- ⇒ Avgifterna som tas ut för avfall som lämnas vid Barnamossen skall ge tydligt incitament för så att inkommande avfall är sorterat så att avfallstrappan kan tillämpas med minsta möjliga deponirest.

Fysisk planering

- ⇒ Avfallshantering integreras i infrastrukturen och skall ingå som en naturlig del i alla planeringsskeden och i bygglovsskedet. Eftersom en viktig förutsättning för god hantering är tillräckliga fysiska utrymmen måste dessa frågor vara med i tidiga skeden. I praktiken innebär det att avfallsfrågor ingår som stående punkt i nämnda sammanhang.

Samverkan

- ⇒ Ett ökat regionalt samarbete beträffande information, taxor, föreskrifter och återvinningssystem skall stödjas. Härigenom kan gemensamma resurser och utvecklingssatsningar utnyttjas samtidigt som en större enhetlighet skapas när det gäller praktisk utformning av avfallssystemen.

Idag deltar Kungsbacka kommun i regional samverkan via organisationerna

- Renova – främst avfallsförbränning
- GR – övergripande frågor
- Region Halland – främst farligt avfall
- REVAS – samarbetsforum för renhållningsorganisationer i Västsverige

- ⇒ Kommunen skall vid samråd med producenterna verka för att öka tillgängligheten till bekväma återvinningssystem.

Information

- ⇒ Information till hushållen utvecklas dels genom kommunens hemsida och dels genom lämplig form av tryckt information. Informationen bör inriktas mot
 - farligt avfall
 - enskilt omhändertagande av komposterbart avfall
 - återkoppling av uppnådda resultat
- ⇒ Tydliga informationstavlor sätts upp vid återvinningsstationerna genom de producentansvarigas försorg

Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

- ⇒ Minska andelen brännbart hushållsavfall och öka andelen materialåtervinning med 2 % av totala mängden hushållsavfall varje år under perioden 2004-2006
- ⇒ En återvinningscentral skall etableras i området Särö-Kullavik
- ⇒ Kommunen skall i samarbete med materialbolag verka för utbyggnad av systemet av allmänna återvinningsstationer, från dagens ca 30 till totalt 55 stationer.
- ⇒ Kommunen skall i samarbete med materialbolag verka för att fastighetsnära hämtning av utsorterade avfallsfraktioner erbjuds de fastighetsägare som önskar denna tjänst. Detta skall vara ett komplement till systemet med allmänna återvinningsstationer.
- ⇒ Ökad insamling av farligt avfall genom utveckling av det befintliga systemet för insamling från hushållen via de ”röda lådor” som hushållen har tillgång till samt via avlämning på återvinningscentralerna (ÅVC). Informationsåtgärder (se ovan) skall tydligt framhålla vikten av utsortering av farligt avfall.
- ⇒ Insamling av hushållsavfall planeras så att minsta möjliga transportarbete erfordras. Hämtningsintervall avvägs dels mot abonnentens behov och möjligheter, dels mot behovet av rationell hämtning.
Enhetligt hämtningsintervall utanför Kungsbacka centralort skall eftersträvas (14-dagarshämtning).

Kungsbacka kommun – Avfallsplan

Beslutad av kommunfullmäktige 2004-09-09, § 115

- ⇒ Ökad lokal behandling av den komposterbara delen av hushållsavfallet genom hemkompostering skall stimuleras. Detta skall ske genom information och lämpligt utformade avgifter.
- ⇒ Fortsatt och ökad hämtning av matavfall från storhushåll, t ex skolmatsalar och restauranger.
- ⇒ Utsortering av trädgårdsavfall skall öka. Informationsinsatser skall göras om kommunens befintliga system för insamling av detta avfall samt för att stimulera till egen kompostering.
- ⇒ Etablering av källsorteringssystem för hushållsavfall i alla kommunala verksamheter.
- ⇒ Utveckling av system vid Barnamossen för kompostering av grönyteavfall, hästgödsel mm i kombination med jordbearbetning i syfte att få fram fler jordkvaliteter till skilda ändamål. Efterfrågan på denna tjänst bedöms komma att öka genom kommande förbud att deponera organiskt avfall.
- ⇒ Latrinhanteringen bör om möjligt avvecklas. Information till abonnenter skall tas fram beträffande alternativa metoder.

Farligt avfall från verksamheter

- ⇒ Insamlingsstatistik från entreprenör och lämpligt informationsmaterial för hämtning av farligt avfall utnyttjas aktivt i miljö- och hälsoskyddskontorets tillsynsarbete och vid bedömning av inlämnade miljörapporter.

Bygg- och rivningsavfall

- ⇒ I samband med bygganmälan och rivningslov skall kommunen rekommendera/ställa krav på hur avfallet skall hanteras. Detta hanteras av Förvaltningen Plan och Bygg.

Övrigt verksamhetsavfall mm

- ⇒ Verksamheter skall ha abonnemang för hushållsavfall om det inte är uppenbart att sådant ("med hushållsavfall jämförligt") inte uppstår.
- ⇒ Verksamhetsavfall skall sorteras så att avfallstrappans principer tillämpas.
- ⇒ Etablering av källsorteringssystem för verksamhetsavfall i alla kommunala verksamheter.
- ⇒ Slam från reningsverk används i första hand inom jordbruket, i andra hand till jordframställning som sker på Barnamossen.
- ⇒ Gallerrens från kommunens reningsverk lämnas till Renova för förbränning.